

**UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI**

Valențe ale culturii române în context european

TEZĂ DE ABILITARE

REZUMAT

DOMENIUL: FILOLOGIE

Lect. univ. dr. Lucian Vasile Bâgiu

Alba Iulia

2024

REZUMAT TEZĂ DE ABILITARE

VALENȚE ALE CULTURII ROMÂNE ÎN CONTEXT EUROPEAN

Lect. univ. dr. Lucian Vasile Bâgiu

Această teză de abilitare prezintă direcțiile cercetării și activității mele didactice, realizările unui parcurs profesional îndelungat cu numeroase împliniri, precum și mijloacele prin care pot asigura susținere academică tinerilor cercetători virtuali din domeniul literaturii române. Cariera mea academică și publicațiile s-au focalizat pe literatură română și comparată, limba română pentru străini și traducere. *Valeriu Anania. Scriitorul* reprezintă o primă încercare sistematizată de a surprinde aspectele cele mai relevante ale personalității cărturarului Bartolomeu Valeriu Anania. Ne referim cu predilecție la ipostaza de scriitor a acestuia, dar și, complementar, la aceea de teolog. Ne-am structurat volumul formal după criteriile specifice unui studiu monografic, urmărind, în secțiuni distincte (*Portret biografic, Poezia, Proza, Dramaturgia, Memorii, eseu, publicistică, jurnal, Diortosirea Sfintei Scripturi*), profilul polifonic al cărturarului. Am evidențiat atât devenirea spiritului creator al autorului în fiecare dintre domeniile în care s-a exercitat, cât și ecoul pe care scrierile acestuia l-a determinat în conștiința critică. Dincolo însă de circumstanțele canonice ale configurării și ale receptării operei, ne-am străduit a propune o grilă de interpretare care să evidențieze modalitatea asociativă sau disociativă în care opera se raportează la intenționalitatea auctorială sau la tradiția mitemului. *Lucian Blaga și teatrul. Eseu despre absolutul estetic* analizează fiecare dintre cele zece piese scrise de Lucian Blaga, cu accent atât pe mitologia/istoria/identitatea culturală românească, cât și pe influențele europene (precum cele filozofice - Spengler, Nietzsche etc., psihologice - Jung, Freud, literare - Wedekind, Strindberg.). Toate piesele sunt raportate la opera de ansamblu lui Lucian Blaga - poezie, filozofie, eseu, memorii.

Despre Sebastian, Sorescu, Dosoftei, Derrida și limba română este o colecție de studii de critică literară și de cercetare lingvistică. Pentru personajul Ștefan Valeriu din *Jocul de-a vacanța* studiul își propune să identifice geneza primului protagonist dramatic pe care Mihail Sebastian și l-a imaginat, relevând atât experiențele anterioare autobiografice, cât și pe cele literare, ale filozofiei sale „a evadării”, o filozofie care trebuie privită ca un prototip pentru viitoarea sa dramă. Personajul feminin, Corina, instituie atât realizarea, cât și anularea jocului erotic, dintr-un motiv elementar: suprimând jocul atât timp cât aparține sustragerii de la realitate, femeia intervine la momentul potrivit, înainte ca realitatea să năruiască himera. *Dosoftei și traducerea psalmilor sau autohtonizarea expresiei poetice a sacrului* presupune o comparație minuțioasă între patru traduceri ale Psaltirii în limba română, cu scopul de a evidenția remarcabila realizare a versiunii lui Dosoftei. *Marin Sorescu, „Paracliserul”*: iter perfectionis subliniază că statutul ambiguu al eroului în catedrala uitată trebuie considerat un iter perfectionis printr-un labirint de neînțeles care este viața însăși. În *Mihail Sebastian, „Orașul cu salcâmi”*: evadarea în spațiul utopic am relevat cum, în primul său roman scris, Mihail Sebastian instituie o ficțiune-macă integratoare pentru întreaga sa operă literară, evadarea într-un inefabil spațiu utopic imaginar. În *Mihail Sebastian – „De două mii de ani...”*: labirintul conștiinței individuale analizez cum în roman este contestat realismul stilului tradițional. În *„Celelalte lumi” ale lui Eugen Curta sau labirintul metalepselor narrative* relev cum autorul dovedește o foarte bună cunoaștere a celor mai subtile și diverse metode narative până la suspectarea lui de afectare în scris: pare să-i placă să elaboreze cele mai fanteziste cadre ale construcției

unui roman. În timpul petrecut ca lector invitat și conferențiar titular la Universitatea din Lund, Suedia am asigurat nu mai puțin de treisprezece granturi de călătorie, unele pentru a invita șase cadre universitare române (din Bratislava, Skopje, București, Iași, Alba Iulia) să susțină conferințe în engleză și în franceză. În 2019 am editat un volum numit *Romania at Lund University*, care cuprinde conferințele acestora pe diverse teme: lingvistică și etimologie, specificul lumii literare, literatura română contemporană și folclorul românesc. În cele cinci manuale universitare pe care le-am publicat principala mea preocupare a fost o abordare practică a diferite discipline referitoare la literatură română și dramaturgia modernă pentru studenții români, precum și la limba română pentru studenții străini. Studiul *Fantasticul, straniul și miraculosul în „Aranca, știma lacurilor” de Cezar Petrescu* urmărește cadrul teoretic al fantasticului stabilit de Tzvetan Todorov și își propune să identifice locul nuvelei românești în această clasificare. În alte studii am examinat opera literară prin intermediul limbajului ei artistic. Astfel, într-un articol din 2018, *The Indo-European voice of Barbarians*, m-am concentrat pe analiza (*cum grano salis*) a etimologiei unui număr limitat de cuvinte din paginile introductive ale romanului *Barbarii*, așa cum sunt desemnate în *Dicționarul etimologic al limbii române* al lui Mihai Vinereanu. În 2021 am abordat ultimul roman al lui Liviu Rebreanu, și, printre altele, în articolul *Amândoi by Liviu Rebreanu: multicultural settings and sources of suspense* am înregistrat cu acribie nu mai puțin de patruzeci de arhaisme și regionalisme ale limbajului artistic, acestea fiind examinate în termeni de utilizare, etimologie, conectivitate lingvistică. Ultimul articol publicat, scris tot în limba engleză, *Death and immortality in Dracula's Diary: readings through Corpus Hermeticum*, propune o decodificare originală a romanului lui Marin Mincu. Urmărind interpretarea acțiunilor și gândurilor personajului istoric Vlad Țepeș, din construcția narativă complexă eseul selectează două subiecte, moartea și nemurirea, în încercarea de a le interpreta prin compararea cu filosofia din Corpus Hermeticum. Articolul *Yukio Mishima, „Tumulul valurilor”* urmărește decodificarea romanului în raport cu biografia, politica și teoria estetică a lui Mishima, susținând că cea mai senină realizare artistică a sa este, în cele din urmă, o auto-amăgire disperată pentru diverse contradicții interioare. Eseul *Lawrence Durrell, „Justine”* se concentrează pe configurarea orașului Alexandria ca personaj principal al romanului, prin reflectarea și acumularea celorlalte personaje, întâmplări, sentimente. Principala mea activitate editorială a fost, încă din octombrie 2016, rolul de manager (și redactor) al revistei *Swedish Journal of Romanian Studies*. Calitatea de membru a unor granturi științifice a urmărit excelența în cercetare.